

ЕМИГРАНТЪТ,

откъс

Владо имаше една мечта в живота си – да емигрира, тоест да се махне от България.

Една мисъл съм запомнил от него:

„Обикновените хора имат съдба, казваше Владо, необикновените – мисия!”
Каква е твоята мисия, Владо! И каква е твоята съдба!

1.

... Владо дойде в моята адвокатска кантора в една мръсна есенна вечер, когато сред тесните ѝ стени ставаше толкова тъжно, че човек нямаше сили да си тръгне. От съседните стаи на коридора се чуваше звън на чаши и игра на табла. Повечето адвокати не бързаха да се прибират по домовете си, сякаш нямаша жени и деца, сякаш нямаша приятели или любовници, които да ги чакат. Седяха и чакаха портиерът да ги изгони. Беше толкова потискащо, че взех твърдото решение повече да не приемам вечер.

Беше времето, когато хората емигрираха – от семействата си, от близките си, от душата си, от родината си... Човек емигрира, когато е самотен и неразбран. Когато се чувства виновен. Когато губи непрекъснато. Когато не може да си представи бъдещето. И когато, след всичко това, все още има мечти...

Когато влезе в кантората ми за първи път, Владо приличаше на солиден четиридесетгодишен чужденец. Беше облечен със скъп сив шлифер с кожена яка и носеше голямо служебно куфарче с кодова ключалка. Беше с мека черна шапка, каквато не можеше да се намери по магазините дори в столицата. Стърчеше в тясната ми кантора, защото го беше гнус да седне на прашната седалка и ме гледаше с недоверие. Беше ми го изпратил един стар приятел, един от малкото, които знаеха как да се оправят по време на криза. С молба да му реша проблема...

– Вижте, господине – започна учтиво “чужденецът”. – Дойдох при вас, защото ми казаха, че можете да ми помогнете да си взема децата от майка им.

която ми ги отне с измама! – почти извика накрая той.

Станах, изчистих с мокра кърпичка праха от стола и той седна предпазливо. Вече знаех, че ще имам тежко, продължително и безнадеждно дело. Почти нямаше случай някой баща да си върне децата, предоставени на майката при развода. Ако си отворех сега устата да му кажа, че няма шанс, щеше да иде при друг, на който да плати, без оня да си отваря устата.

Докато се чудех какво да кажа, човекът извади от куфарчето три банкноти по сто дойче марки и ги остави на масата. Тогава това си бяха пари и заради моя приятел веднага приех работата.

Всъщност, това се оказа единственият хонорар от Владо за десетте години на дела, превратности и емиграции оттогава досега, през които станахме приятели. Когато клиентът ти няма пари, единственото ти удоволствие по време на делото е да се сприятелиш с него. Да станете нещо като братя, като кръвни побратими, като другари от фронта...

2.

Владо се беше прибрал от Германия преди месец с двете си деца, където беше живял като емигрант няколко години. Всъщност “прибрал” не е точната дума. Бяха го изгонили, но това го разбрах по-късно.

Владо беше вярващ човек и имаше един огромен недостатък за днешното време. Не можеше да лъже. Неговите чувства бяха толкова спонтанни, истински и ненужни, като дребните монети, които непрекъснато вадеше от джобовете си и които непрекъснато разпиляваше под масата.

Децата бяха всичко за Владо, за разлика от жена му, от която се крил в Германия в продължение на три години и която била едно червенокосо нищо.

Децата бяха неговата библия.

Момичето беше на единадесет години, а момчето – на осем. Бяха учили в Германия и според Владо знаели да говорят много добре немски. На снимката изглеждаха съвсем нормални и здрави деца.

– Онази лудата – ядосваше се Владо, имайки предвид жена си, – ще ги съсипе! Не знам дали ходят на училище и в кое, не знам как се хранят, не ми дава да ги чуя и видя вече месец. Ще се побъркам!

Владо имал глупостта да се обади на жена си и да ѝ подметне, че вече са в България, но че той ще продължи да се грижи за децата. После затворил телефона и се заел с организацията на съществуването си. Настанил се с децата в апартамента на брат си, който отдавна живеел в Германия. Записал ги в близкото училище. Накупил с последните пари каквото трябвало за тях и започнал да обмисля как да изкарва прехраната си в тази скапана държава, докато реши къде да се махне отново.

По това време държавата наистина се скапваше. Парите се обезценяваха непрекъснато. Нямаше работа. Нямаше полиция. Нямаше помощ. Нямаше и капка от предишната сигурност или от оная, която Владо беше видял в Германия, макар и като емигрант.

На седмия ден след обаждането до жена му, тъкмо когато Владо хранел децата си със сухо мляко и майчинска загриженост, звънна телефонът и някакъв плътен мъжки глас се представил за инспектор от полицията. На Владо му се свил стомахът като на всеки полуемигрант, за който няма значение от коя държава е полицията, щом го търси. Толкова страхове бил натрупал Владо, че дори не поискал оня от телефона да му се представи. Грабнал веднага двете си деца и хукнал към някакво кръстовище, където бил получил нареждане от гласа да ги доведе за справка. Там наистина го чакали двама униформени, единият му поискал документите и докато Владо ги подавал с трепереща ръка, другият отвел децата на отсрещния тротоар, където ги чакала майката. Само след секунди там нямало никой, а Владо стискал в ръка проклетия си зелен български паспорт и тичал из квартала като побъркан, но естествено не намерил никого. После отишъл в най-близкото полицейско управление да се оплаче на арменския поп и след като обяснявал и писал няколко пъти, накрая му връчили едно решение за развод, от което разбрал, че от една година е разведен, децата са присъдени на майката и той може да си ги потърси само по съдебен ред. Обяснили му за десети път, че никой от полицията не го е викал за никаква справка, на някакво кръстовище, след което го изпратили учтиво до вратата. После Владо казваше, че това били най-учтивите полицаи в живота му.

Видях, че решението беше доста старо и влязло в сила, бяха го призовавали по делото с Държавен вестник и не можеше да се обжалва повече. Опитах се да обясня на Владо, че всеки вторник и петък в Германия е следвало да разгръща Държавния вестник на нашата Република и в обявите с малки буквички да търси своето име към съобщението за някое евентуално дело. Като чу всичко това, Владо беше готов на момента да емигрира, изброи няколко континента и държави от втория и третия свят, мина за последно през Австралия и Южна Америка и накрая се върна в България с твърдото намерение първо да си вземе децата.

3.

Месец по-късно, докато си чакахме реда пред залата, Владо ми разказа за Германия.

... Когато Владо слязъл от влака в германския град Райзинг с два огромни куфара на колелца и две седнали върху тях деца, приличал сигурно на герой от немите филми. Само че нямало публика. Никой не им обърнал внимание. Никой не се смял. Никой не плакал. Нямало даже полицаи, който да ги спре.

– Тръгнахме по главната улица – разказваше Владо – да си търсим хотел. Беше привечер,

.....

Когато Владо ми разказва как се е влюбил отново, докато бил в Германия, винаги се опитвам да си го представя.

Владо, успокоен и отслабнал, облечен елегантно по западен образец, с дълго вълнено пардесю, стои на гарата и чака влака за Берлин. Вали пухкав сняг на парцали. Прииждат братята и сестрите от Организацията за предстоящия след два дни конгрес. Всички ще пътуват заедно в един вагон, пътят и нощувките са осигурени, немалко командировъчни пари шумолят приятно във вътрешния джоб на Владо. Децата са оставени на сигурно място при сестра Блага, която те обичат почти като баба си. Владо свободно и важно разговаря на перона с някакъв униформен служител, който кима учтиво.

И изведнъж сред тълпата сродни души Владо вижда две очи и кичур руса коса, които му се усмихват закачливо...

Владо, ти сигурно си бил съвсем освободен тогава, за да повярваш отново на женски очи. Сигурно си започвал живота си като за пръв път, както преди двайсет години, когато си се влюбил в онова рускичче на морето. Какво видя сега в Брита, Владо, там в тълпата от сериозни лица? Нейните или твоите двадесет години? Нима човек затова се влюбва - за да се върне назад отново, в младостта, в детството си, в друг живот назад във времето преди да се роди, в друг свят? Всяка любов е едно връщане, Владо, любовта няма бъдеще, има само минало – твоята карма...

Брита била емигрантка от Украйна, но от немски произход. Не приличала нито на първата, нито на втората му жена. Външно много приличала на Владо като млад, а и вътрешно – той го усещал. Даже имала и същото яке, каквото той носел навремето в София. Седели един срещу друг в купето до прозореца и се усмихвали непрекъснато...

Когато си във влака, най-трудно е да си опънеш краката без да притесниш човека срещу тебе. И да ти е удобно. Когато започнало да се смрачава и умората започвала да надвива, Брита събула малките си боти, развързала тежките обуца на Владо и двамата опънали краката си на седалките, всеки от лявата страна на другия, но без да се докосват. После влакът навлязъл в тунела на нощта....

Владо казваше, че така и не помни дали е заспивал онази нощ във влака за Берлин, но на сутринта е бил толкова бодър, сякаш е спал цяла вечност. През цялото време той виждал лицето и сгушеното тяло на Брита пред очите си, усещал топлината на босите и крака до себе си и бил сигурен, че тя също го гледа и не спи. Само от време на време отблясъците на крайпътните светлини по русите й кичури го карали бързо да затваря очи, за да не го види, че я гледа в тъмното.

Владо ми казваше, че в тази нощ е разбрал какво е да спиш и сънуваш с отворени очи...

Когато влакът пристигнал в Берлин, Владо вече бил друг човек.

Двамата се държали за ръцете без да им пука от братята, през целия конгрес, сякаш не били там, сякаш били невидими.

Владо нямаше снимка от онзи период. И сега всичко беше пред очите му. Като го питах какво си спомня от тези няколко дни, той си спомняше само очите на Брита. Широко отворените ѝ усмихнати очи.

Тънко присвитите очи на старейшините въобще не бил забелязал.

.....